

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. III. Incertum esse annum, mensem, diem , horam secreti peculiaris
iudicii, seu reddendæ rationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

Voluntas
Dei est
sempiterna.

operis effector & restitutor Deus ab omnibus qui tunc erunt, frequentibus laudum præconis, benedictionibusque celebratur. Hæc enim Mundi genitura cunctarum reformatio rerum bonarum, & naturæ ipsius, sanctissima & religiosissima restitutio, peracto temporis cursu, quæ est, & fuit sine initio sempiterna. Voluntas etenim Dei caret initio, quæ eadem est, & ubique est sempiterna.

Arque ut sciremus quis Iudex nobis expectandus, quis summus ille demon, penes quem arbitrium examénque nostri meriti est:

Deus, inquit, supra verticem summi celi Consistens, ubique est, omniæque circumspicit. Non enim hominum delicta, solâ humanâ lege puniuntur. Primò enim terrena omnia quæ sunt, mortalia sunt. Nunc omniâ, etiam quæ sunt rationi corporali viventia, & à vivendo eadem corporali lege deficientia, ea omnia pro vitæ meritis aut delictis, pœnis obnoxia tantò post mortem sævioribus subjiciuntur, quantò multa forsitan fuerunt celata, dum viverent. Præsciâ enim rerum omnium divinitate reddentur, perinde ut sint pro delictorum qualitatibus pœnæ.

Contrà justo homini in Dei religione & summâ pietatè præsidium est. Deus enim tales ab omnibus tutatur malis. Pater enim omnium est Dominus, qui solus est omnia, omnibus se libenter ostendit. Ergo vitæ, æternitatique Deus ipse plenissimus, viventium vel vitalium quæ sunt in Mundo, sempiternus gubernator est, sanctus, incorruptus, ipsiusque vitæ dispensator æternus. Solus Deus, & merito solus, ipse in se, est à se, & circum se, totus est plenus atque perfectus, isque sua firma stabilitas est, nec aliquis impulsu, nec loco moveri potest, cum in eo sint omnia, & in omnibus ipse est solus. Deus igitur stabilis fuit, semperque est, & cum eo similiter Æternitas consistit. Mundum verò non natum, quem rectè sensibilem dicimus, intra se habens. Hujus Dei imago hic Mundus effectus est Æternitatis infiltrator. Omnium enim quæ sunt, primordium Deus est, & Æternitas. Omnia enim Deus, & à Deo omnia, & ejus voluntatis omnia. Quod totum est bonum, decens, immutabile, & prudens, & ipsi soli sensibile atque intelligibile & sine hoc nec fuit aliquid, nec est, nec erit. Omnia enim ab eo, & in ipso, & per ipsum.

Seneca Consol. ad Marcium c. ult. fine.

Romanus sapiens Annæus Seneca, de Orbis universo busto ante Judicium statuendo dilucidè pronuntians: Cum, inquit, tempus advenit, quo se mundus renovaturus exstinguat, viribus ista se suis cadent, & sidera sideribus incurrent, & omni flagrante materia, uno igne, quidquid nunc ex disposito lucet, ardebit. Nos quoque felices anima æterna sortitæ: cum Deo visum erit, iterum ista moliri.

* Apud Madagascensem Philosoph. In editione Aldi Manutii Venetijs anno 1523. mihi pag. 185. Hæc velim Joannes à Wouwer, in sua editione, anno 1606. & in sua anno 1588. Petrus Colvius, non omisissent. Eidem certe suam magis præbissent, si quæ antiquiores ipsi in lucem dederunt, illi tenebris tam longe non dormassent. Nota hic, obsecro, Lector, & arcanam Numini vindictam obtusescere: Petrus Colvius Brugensis, quem dixi, ingenio suo rectius potuisset uti. At ille Asini auri, scriptoris parum pudica scholasticæ, ab aspro calce protulit obit. Hoc habet. Extant duo ejus epitaphia, quæ hoc ipsum optimâ fide referuntur. Vide Matthæi Raderi Martialem cum commentariis, in præfatione ad Lectorem post initium.

S. V.

Augustinus 10. c. 1. 8. de Civit. cap. 11. mihi pag. 91.

Aditâ Trismegisti ac Platonis de arcano judicio sententiâ, non miror Augustinum Platoni ac Platonis tam faventem fuisse, ut dixerit: Quoniam de uno Deo, qui fecit calum ac terram, quantò melius senserunt Platonici, tantò ceteris gloriosiores illustrioresque habentur. De ipso autem Platone: Quod & me, inquit, plurimum adducit, ut penè assentiar Platonem illorum librorum expertem non fuisse. Sed undecunque ille ista didicerit, sive præcedentium eum veterum libris, sive potius, quomodo dicit Apostolus, Quia quod

De biblis loquitur.

notum est Dei, manifestum est in illis, Deus enim illis manifestavit. Invisibilia enim ejus à constitutione Mundi per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur.

De Platone simul & Porphyrio ejus discipulo hoc Idem l. 22. asserit: singula quædam dixerunt Plato atque Porphyrius, quæ si inter se communicare potuissent, facti essent fortasse Christiani. Quod alibi repetens: Paucis, inquit, mutatis verbis atque sententiis Christiani fierent. Ubi rem minimam commemorans: Initium, inquit, sancti Evangelii secundum Iohannem, quidam Platonici, aureis litteris conscribendum, & per omnes ecclesias in locis eminentissimis proponendum esse dicebat, Idem Aug. sicut à sancto sen. Simpliciano, qui postea Mediolanensi Ecclesiæ præfuit Episcopus, solebamur audire.

Sed ut ad litem redeamus: Quid demum est illud, quod particulare appellatur Judicium? Theologia Christiana in hunc modum respondet: Cum homo moritur, sub ipsum mortis punctum totius vitæ suæ tam promerita, quam delicta omnia cognoscit, & simul irrevocabilem Christi Judicis sententiam audit, intelligitque quid de se Deus in omnem æternitatem decreverit, num sibi gaudendum ut amico Dei, an verò arduum ut hosti æternum? Atque hoc Judicium peculiare, arcanum nominamus, in quo quisvis hominum suum futurum statum in omnes æternitates permanens clarissime cognoscit. Atque hoc est, post mortem Judicium subire, hoc rationem reddere. Dilucidè ac verè Chrysostomus: Ponamus, inquit, sæculi consummationem post viginthi annos futuram, post triginta, post centum. Quid hoc ad nos? An non uniuscujusvis consummatio est vitæ suæ terminus? Nimirum cuique ultimus dies vitæ, destinatus est dies judicii & sententiæ in æternum non revocandæ.

CAPUT III.

Incertum esse annum, mensem, diem, horam secreti, peculiaris Judicii, seu, reddendæ rationis.

Evangeliorum sacra historia non docet Christum Christum Orbis Servatorem adeò frequenter sedisse, sed iter quies rare, fecisse & ambulasse. Sed quidem in monte, sed velut in scholâ Magister, ut doceret discipulos: sedit ad fontem, sed fatigatus à viâ, & ut Samaritidem expectaret, per quam plurimos sibi erat adjuncturus. Ergo rara Domini quies, itinera perpetua. Quo quidem erudit homines, viatores se meminerint esse, & cò tendere, ubi confecta via esset mansuri æternum. Proinde jam quiescendi tempus non esse, optimas horas non otiosè in hospitio frangendas. Non sedendum, sed eundum esse. Festinamus Hebr. cap. 4. ergo ingredere in illam requiem. Amodo jam dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis. Apoc. c. 14. vers. 13.

De Christo Matthæus: Ambulans Iesus, inquit, juxta mare Galilee. Quid hæc ambulatorio sibi voluit? Ipsos piscatores venit piscari. Duos ex improvviso ab aquis evocavit, & sequi iussit. Mors æmulatur mortis Dominum, & obambulat hoc magnum Mundi mare, & non raro dum nos in naviculis nostris festivissimè jocamur ac ludimus, unum alterumque nominatim evocat: Veni post me. Iudex te vocat, sequere. Et continuo relictis retibus evocatio, & navi, quiquis vocatur, sequi cogitur. Tantarum vi-perium est imperiosa vocula: VENI. Honores, opes, volutates, cognati, parentes, & quidquid charum est, descrendum est.

Sed hæc Mortis evocatio longè incertissima est, non Et incerta hora, non dies, non mensis, sed nec annus quidquam certitudinis habet. Ita hæc ad Judicium evocatio temporis est incertissimi, quod jam paulò uberius exponemus.

S. I.

Idicium, de quo agimus, tam terribile neutiquam foret, si dies quo illud indicitur, paulò esset certior. At verò

Mors, Ju- At verò Judicis apparitor mors tunc plerumque vocat, cum minimè expectatur. Cum domum subit, non solet querere, quis in ea ceteris senior aut imbecillior, sed ei judicium denuntiat, quem iudex designaverit vocandum, et si omnium sanissimus, & natu minimus sit. Plurimos sine omnibus ceremoniis ac delictis invadit, illud unum insulfurans: *Veni post me*, seu tu rationes composueris, seu distuleris, non expecto, sequere. Sat temporis tibi concessum. Neglexisti? Tibi culpam imputa. Tu jam sequere.

Morbis judicii denuntiatio. Tunc ergo ut plurimum Judicii fit denuntiatio, cum letalis morbus ingruit, cum animi deliquia iterantur, cum frigidus prorumpit sudor. De tali homine facile cogitare est; jam in via est ad iudicem, jam abit, jam in oculis habet Tribunal Christi. Cum autem incertissimum, quis ultimus & letalis sit morbus, & quamdiu is duraturus, ideo nec momento quidem securi sumus.

August. I. de Nobilissimum Augustini dictum est: *Nihil certius morte, nihil incertius hora mortis. Latet ultimus dies, ut observetur omnes dies.*

Cur Deus judicium imperatum esse vult. Idcirco autem Deus ex improvviso judicium imperatum nec opinatum vult indici, ut istud semper expectemus, & omnibus horis versemus illud animo: *Iam aderit*. Non solet dominus qui cum aliis in conclavi colloquitur, praeconare servos quâ parte horæ colloquium sit finiturus, idque ideo, ut ad omnem nutum, & ad signum vel levissimum prompti parati sint. Servorum est expectare, & vigilare.

Job cap. 14. Cunctis diebus, inquit, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me, & ego respondebo tibi.

Si liceret præfrire tempus, quo quis ad iudicem vocandus, quousque est qui seipsum non blandissimè seducens diceret: Multum superest vitæ, viginti aut triginta restant anni. Curabo igitur ut mihi bene sit: ubi cæpero vinum de fundo bibere, omni conatu res meas agam, & Christiani hominis officium insigniter explebo. Satis mature & ante finem id fecero. Quâ quidem ratione licet amici Numinis moremur, promeritorum tamen suppellectilem prorsus exiguum congereremus. Atque ita caelestem gloriam singulis diebus augendam, in ultimos dies rejiceremus.

§. II.

Et quælo quæ facies Orbis esset, si quis hominum diem ultimum prænosceret? Tetterima quæque flagitia in infinitum cumlarentur, cum neque sic quidem in officio contineri possit humana nequitia. Nec horam nec diem prænosceremus, & nihilominus tam flagitiose vivimus, & temeritate incredibili Eternitatis ostium pulsamus. Nec crastini, nec vespere, sed nec præsentis horule certa fides est, & tamen virtuti segniter studemus. Certi funeris incertissima hora est. Hæc scimus, & tamen vitiis non valedicimus.

Si reo jam capitis damnato, septuaginta panes proponantur in carcere, cum expresso monito, unum ex iis venenatum esse. Quam cautâ manu, quam sollicitis oculis exploraret ille singulos. Quotidie apud se dicere audiretur: Fortassis hic est, qui me vivorum numero exturbet. Neque verò hic aliud somniaret noctu, cogitaret interdiu quam mortem septuagesimo saltem die obeundam.

In carcere sumus omnes, nemo non reus; capite damnati omnes, ob Adæ furtum. Statutum est mori. Tribunal proximum est. Vitæ necisque arbiter Deus septuaginta vel octoginta panes captivis suis permittit. Quod Hebraeus vates significans: *Dies, inquit, annorum nostrorum in ipsis, septuaginta anni. Si autem in potentatibus, octoginta anni, & amplius eorum labor & dolor.*

Quam multi pane primo latitantem mortem glutiant: alii septimo aut decimo quarto pane: vigesimo

A primo aut octavo alii: Quidam quadragesimo nono, singulis aut quinquagesimo sexto, aut sexagesimo tertio. Nonnulli septuagesimo, pauci octogesimo anno venenatum panem contingunt. Quis mortalium scire potest, quo anno letalem bolum faucibus receperit.

Tu ne quaeris, scire nefas, quem mihi, quem tibi Finem Deus præscripserit. Seu plures hiemes, seu edit ultimam, ad Tribunal nos paremus quam minimum creduli postera luci; dum scribimus, dum loquimur, fugit ætas.

Omnes eodem cogimur; omnium Versatur urna: serius, ocyus Sors exitura, & nos in æternum Exilium.

Aut in caelestem patriam missura. Ergo, quisquis es Immortalia ne speres, monet annus, & ælulum Que rapit hora diem. Pulvis & umbra sumus.

B Et nemo scit nostrum quam propè versetur terminus. Fortassis dum ego hæc scribo, dum tu hæc legis, mi bone Lector, venenatum panem jam admordimus, hoc anno extinguendi? Ergo non aliud somniemus noctu, non aliud cogitemus interdiu quam vicinissimum Christi Tribunal. Jam pridem moniti sumus: *Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam. Ideo & vos estote parati, quia quâ nescitis hora filius hominis venturus est.* Horis omnibus & omnibus horæ patibiles rationes sunt confectæ, ut cum Judicis apparitor, ad Tribunal evocaverit, exemplo illuc cum eo properemus quod vocamus.

Secundus Philosophus vir sapiens Adriano Imperatori, quid mors esset sciscitanti, respondit: Latro hominis. Latenter ceterè, & à latere obrepit improvidis. Quod in Eternitatis Prodomo explicatum.

§. III.

A Postoli quam maxime seriâ quæstione Magistrum illum aggressi: *Dic nobis, ajunt, quando hæc erunt?* Matth. c. 24. & quod signum adventus tui? Christus velut dissimulans vers. 3. audisse quæ interrogarunt, progressus est dicendo. De multa subjunxit: *De die autem illâ & horâ nemo scit, neque ibid. v. 36. Angeli eorum, nisi solus Pater.* Hæc Domini verba Chrysostomus altius expendens, de secreti Judicii die explicat. Theoph. c. 1. hom. 9. expressit: *Quemadmodum in aliis, relictis quæ propria sunt, communia curamus, ita & hic, omittentes quæ suam ipsius finem curare, communem & generalem condemnationem discere volumus. Quid enim tibi cum illâ commune est? Si unum istum finem bene disposueris, nihil ab illo mali patieris. An non unusquisque consummatio est vite sue terminus? Audi Paulum dicentem: Ipsi namque exactè scitis, diem Domini ut furem in nocte, ita venturum. Addit aureus Orator, quod unice notandum: Non solum communis ille, sed & unusquisque proprius ita venit. Iste quippe illum imitatur. Est enim & iste cognatus illi. Quod cum ille simul & summum, hoc iste per partes facit.*

Idcirco sapientissimè decrevit Deus, ut non solum universalis, sed etiam secreti ac peculiaris Judicii diem nesciremus. Quod Ecclesiastes affirmat: *Nescit homo Eccles. c. 9. finem suum.* Job non immemor Judicii subito intuendi: *Nescio, inquit, quamdiu subsistam, & si post modicum tollat me factor meus.* Job cap. 32. vers. 22.

Neque solum Judicii tempus, sed & locus planè incertus est. Nescimus planè an mors Judicis apparitor (ut eum appellavimus) nos invasurus sit domi, an mediis campis, in lecto, an extra illum; aggressu lento an repentino, morbo productiore, an vi subitâ, nescimus, an gladio, an tormento bellico, scalarum præcipitio, aut regulæ illaplû, in igne aut aquis hinc ad Tribunal evocandi sumus. Nos quidem edimus, bibimus, quiescimus, dormimus; interim, ut Basilii & Gregorius loquuntur, in navi sedemus, quæ nec momento quidem consistit.

Ita divino Tribunali continuo progressu, horis singulis A propiores sumus. Subito adest Apparitor & grandi voce inlamar: Heus tu illic in illa parte navis, excende & ante iudicem compare. Hic nemini licet tergiversari. Excendendum est, & ante Iudicem comparandum. Sed forsitan Mors erga solos pauperes tam parca ceremoniarum est? cum Magnatibus utique priscè ager, & delitias faciet. Ad hostales non sic irrumper, sed impetratà prius admissione, prout mos est, tum demum iussà Iudicis, præfando largius, exponet.

Hæc nostra sunt somnia, sed prorsus inania, quibus tamen subinde spei aliquid accedit sed vana. Erramus toto calo, si Morti mores verecundos induimus. Stator Iudicis longè audacissimus, & nimis quàm inverecundus est: pauperes, divites, iuxta habet. Et illos & istos sine pompâ evocat ad Iudicium. Dum filii atque filiae Jobi salutariter epularentur, ruinâ subitâ oppressi, eodem temporis momento simul omnes iudicium subierunt.

Sisara Dux militiæ & Ibofethus Saulis filius, dum suaviter meridianur, ad iudicium evocantur: Abner & Amasa dum salutationem, osculum & amplexus parant, gladio confossi rapiuntur ad tribunal. Amnon regius juvenis, dum ad germani fratris Absalonis mensam temulentus sedet, à sicariis trucidatus eodem abripitur. Cum ipse Absalon cæli terræque medius è quercu penderet, ad subeundum iudicium, priter abstractus est.

Heli Sacerdos & Ochozias Rex præcipitatis imperiis ad reddendam rationem trahuntur. Jezabel regina dum sibi ac purpuris pingit oculos, & per fenestras prospicit, per eandem deicitur, è suo corpore convivium datura canibus. Dum Babylonius Rex Balthasar inter epulas hilaris vino, ad iudicii virgam evocatur. Ita reges & reginas tractat Iudicis Lictor: Num parcer ceteris? Sed mittamus tam priscæ.

Marcellus Pontifex Maxentii Cæsaris ævo dum in stabulo inter pecudes agit, ad supremum iudicem accitur. Martinus V. Pontifex nervorum sideratione tatus, antequam se ægrum sciret, jam mortuus suum Iudicem audivit. Casimirus II. Poloniæ princeps, cum à Lucio Pontifice impetrata Floriani Martyris sacra Liplanâ Cracoviam intulisset, postero die in convivio solennissimo de cælitum beatitudine locutus, subito concidit, & post pauculas horas loquentem iudicem auscultavit. Theofredus Rex Hispaniæ in suomet palatio coriacea clava à stulto interfectus, ad Christi Regis Tribunal ultimam sententiam accepit. Theodoricus Italiæ & Ostrogothorum Rex, post annum regni trigesimum secundum, subito Ravennæ diem suum obiit. Visigothorum Rex Alaricus, in Siciliam navigans naufragium fecit. Non multo post apud Consentiam urbem à morte repentinâ iudici oblatum est.

Alii, Radbodus, E libello Gallic. Apophthegm. mibi p. 20. Annalium Franc. in Dagoberto circa annum Christi 708.

Dux Frisonum Ratholdus, à Wulfrano præfule Christianis sacris eruditus fonte lustrali tingendus erat, cumque jam dextrum pedem in eo lavando posuisset, retrahens alterum interrogavit, Ubinam plures è suis maioribus crederentur esse, in Tartaro, an in Paradiso? Ubi audiit, videri plures esse in Tartaro: pedem aquis subducens: Satius est, aiebat, ut plures quàm pauciores sequear. Ab hoc dicto, die tertio facto subitario raptus est ad Iudicem.

Conradus II. Imperator Italiæ subactâ, in Traiecto inferiore, Friuli urbe, ipso Pentecostes solenni die, cum nihil minus cogitaret, quàm horam ultimam, excessu subito ad vitam necisque arbitrium abductus est.

Fulgosius lib. 9. c. 21. qui Duellatorum, quos dixi, cum ceteris Iudex erat constitutus.

Baptista Mirandulanus Ferrariæ in duello adversarium equitem eques aggressus, territum jam in fugam verterat, cum statim ipse victor in equo nutare, exanimari & corruiere, sic sine ullo vulneris signo mortuus è singulari certamine ad Iudicium singulare translatus est. Obstupescens spectatorum coronâ: quibusdam dubitantibus, nimie ira gaudium hominem extinxisset. Hæc scripsit qui spectavit.

§. IV.

Hæc autem nequaquam esse rara, pænè quotidianis quicquidodi funibus docemur. Illa veterum non ignota sunt. Anacreon unico uvæ acino suffocatur. Simili leti genere perit Sophocles. In Æschylum calvastrium Aquila splendore calvæ delusa testudinem velut in saxum elidit & perimit. Philamon vidit alinum ficus mente paratas devorantem, mox tanto diffusus risu, ut inter cachinnos lachrymas fatales auspicatus sit. Appius Sausseus scriba è balneo reversus ovum forbet, & cum eo mortem. Aulus Pompejus & Marcus Juventius dum sacrificant, expiant. Amylius Lepidus domo egressus, pede ad postes offenso, repente corruit emortuus. Carelli morsu Balbus perimitur. Aristidem mordet mustela, & puncto temporis extinguit. Manlius Torquatus dux manum extendit ad placentam, reperit mortem. Bebius Pamphylus dum puerum interrogat de horâ diei, ante celsponsum, horam vitæ peragit supremam. Cæsar Prætor hilariter è lecto surgit, sed dum calcem induit, hominem exuit. Chilo Lacedæmonius dum filium ex Olympiacis reducem & coronatum amplectitur, inter gaudia efflat animam. Caninius Consul ipso die Consulatus, & fasces & unâ vitam deserit. Crassus orator inter declamandum in senatu è vivis decedit. Rhodiorum Legatus ubi causam apud Senatores insigniter egisset, sub egressum in limine curiæ exanimis concidit. Fabius Maximus pilum tenuem cum lacte haurit, & vivere desinit. Autolemus incendium domus evadit, & fulmine ictus interit. Medorus Valla dum mustum è cathechio trahit, dulce sed repentinum exitium bibit. Petrus Calceonus, dum ei barba raditur, ad plures ire cogitur.

Nec plebejas tantum apimas Mors impudens sic abripit, sed cum Regibus etiam & Cæsaribus eundem lufum non raro ludit, ad quos sine omni ceremoniâ irrumpit. Lycurgus Rex Thracum à suis in mare præcipitatur. Mithridates Rex Ponti ævi sui miraculum morte subitâ intercipitur. Theodoricus Ostrogothorum Rex, quem modo nominavimus, improvisâ morte tollitur. Alaricus Rex Visigothorum in Siciliam navigans, fractâ navi urbem ingreditur, ubi extra omnes fluctus in lectulo subitum vitæ naufragium patitur. Andebandus Rex Anglorum nimio vino in cenâ submergitur. Grimoldus Rex Longobardorum post apertam venam transmisissis aliquot diebus jaculo columbam petit, venam rumpit, & unâ vitam effundit. Alexander Imperator naribus stillat sanguinem, & simul animam arripit. Alphonfus VIII. Rex Hispaniarum, dum in itinere considerat sub arbore, actutum ad Iudicem abducitur. Philippus Ludovici Crassi Galliarum Regis filius ex equo labitur, & in feretro componitur. Henricus Alphonfus VIII. Castellæ Regis filius, dum puer lufat cum pueris regulâ obteritur. Cardinalis Columna Neapolitanus Prorex Caroli V. ævo ficus glacie frigidatâ avidius comedit, post quas nil amplius edit.

Eadem fors adolescentes, pueros, infantes, & nostro etiam ævo involuit. Adolescens piscis spinâ, quemadmodum Tarquinius, jugulatus est. Juvenis qui promissit Religiosorum vitam intra annum se initurum, eodem die inter choreas ex vitâ emigravit. Juvenis alius dum Christi patientis personam in theatro egit, in cruce demum seriò expiravit. Drusus puer innoxio lusu sapium pomum in ætrem jecit, & ore excepit. Tandem faucibus hæsit hic bolus & occidit. Puer Thracius in Hebro flumine postquam conglaciasset, lufit, rupta glacies caput præsecuit, cadaver sub undas misit. Puer alius dum templum subit, prægrandi stiriâ è recto in caput delapsâ est occisus. Hylas puer haustus aquas, urna pondere in aquas tractus & submersus est. Hyacinthus puer dum disco lufit, ab imprudente socio percussus disco, lufum & vitam finit. Puer pastoritius ignem ad arborem struxit

struxit & obdormiit, sed arbore ambusta & lapsa ob-
tritus non amplius evigilavit. Infans in utero matris
fulmine percussus lucem intrare desit antequam inci-
peret; matre tamen Martia superstiti. Hermonactes,
etiam infans; in cunis ab apicula confossus obit. Nun-
quam finis sit si pergam. Quot his ipsis annis nobilissimi
nobis paralyti repentina tacti ad tribunal protinus ab-
repti sunt? Quot homines fulmen, quot alios ruina,
quam multos aqua, quantos incendia in prætorium
Christi transmiserunt? Quot centena millia hominum
properata pestis ad judicandum Christum ablegavit?
Quot myriadas militiæ his quindecim annis plumbeæ
glandes subito in jus ambulare, & vitæ rationem red-
dere coegerunt.

De pluribus
vide Prodr-
mum cap. 1.
§. 10.

Ita mortem à vitâ determinat momentum. Tempo-
re quo minime putamus adest Judex, & de totâ pro-
nuntiat æternitate.

Quot scimus ipsi sanos ivisse cubitum, repertos mor-
tuos? quot inter colloquendum, ambulandum, pran-
dendum subito, ad peculiare hoc judicium abducti?
Res vilissima, minima, extrudit è vivis; herbula venena-
ta, piscis spinula, exigua pustula, è recto tegula, vulnus-
culum neglectum, strictior aura, intemperantior ira aut
lætitia; tulus, somnus, cibis, ipsa vitæ subsidia vitam ra-
piunt, & subito totius vitæ agitur rei.

§. V.

Sed ordine, ut videtur, inæqualis proflus & confuso
ad tribunal Christi citamur, Subinde liberis à pa-
rentibus parentatur, & qui ultimi venerunt in Orbem,
primi exeunt. Cur autem (dixeris) tam inæqualiter in
jus vocamur, per protoplastum omnes æqualiter mor-
tem meriti? Cur mors tam cæcâ nos audaciâ invadit?

Ne quæso mortem quædemonis vanis acculemus.
Moriendi poena æqualis est; levis est differentia tem-
poris. Et quid triginta vel quadraginta anni ad æterni-
tatem sint? Ordinem à morte nullum servari in homi-
nibus ad Judicium evocandis, non morti, sed Deo ad-
scribendum est, qui sic imperat fieri.

Solitus est Thomas Morus dicere: Hunc Orbem
verè non aliud nisi carcerem esse, à quo alius super
alium in jus rapitur. Quis magistratui modum consti-
tuat, quemnam captivorum diutius servare debeat in
carcere? Quis Deo legem faciat, quemnam aliis ci-
tius ad suum Tribunal evocet? Hæc Deus omnia in
numero habet, cujus providentia nec minimo tem-
poris puncto fallitur. Hanc Jobus suspiciens: Constitisti,
ait, terminos ejus qui prateriri non poterunt: Numerus men-
suræ ejus apud te est.

Deinde ipsa corporis humani constitutio sic habet,
ut ita illam durando vincat: accedit loci, æris, cibi di-
versitas, quæ omnia ad celerioem aut tardioem mor-
tem faciunt. Nos ipsi, Dei permissu, vitam longius ex-
tendendam præscindimus diversis culpis. Inobedi-
tiâ, Intemperantiâ, & Incontinentiâ vivendi spatium
decutant plurimi. Legislator è celo: Honora, inquit,
patrem tuum & matrem tuam, ut sis longævus super terram.
quam Dominus Deus tuus dabit tibi. Ab intemperantiâ &
voracitate vitam præcidi res certa. Luculentum Siraci-
dæ testimonium est. In multis escis erit infirmitas: & avi-
ditas appropinquabit usque ad cholera. Propter crapulam
multi obierunt, qui autem abstinentes est, adjiciet vitam. De
aliis canit Hebraeus psaltes: Viri sanguinem & dolosi non
dimidiabunt dies suos.

Quod autem sæpissimè homines improbi sunt lon-
gævi, citius moriantur probi, Sapiencia causam affi-
gnans: Iustus, inquit, si morte præoccupatus fuerit, in refri-
gerio erit. Senectus enim venerabilis est, non diuturna, neque
amovum numero computata. Cui autem sunt sensus homi-
nis & ætas senectutis vita immaculata. Raptus est ne malitia
nequior mutaret intellectum ejus. Non ideo sanctior aut nequior

A est, qui prior alio transit ad Judicium. Non sunt ut ali-
quoties ridet Hieronymus, à vetustate hominum estiman-
da ingenia, sed à probitate, eruditione, morum gravitate. Hiuc
Abel ante Cain judici Deo præsentatur, innocens Na-
both lapidatur, & Achab Rex ejus vineam invadit; epist. 104.
Joannes Baptista tollitur, & Herodi longior vita indul-
getur. Quod si improbus ad judicium celerius probis
evocetur, id ideo fit, ne sua sibi augeat supplicia, & ad
ea plures secum abducatur.

Ita nullus inter evocandos servatur ordo. Incertum
est quo te loco Mors (Judicis apparitor) expectet: Ita-
que tu illam omni loco expecta. Evocatio ad Tribunal
certissima est: Ubi & quando fiat, nihil incertum. Quo
Judex voluerit die, quo momento, Mors evocabit eum
imperio. Heus homo in jus ambula, tribunal te citat;
Judici te siste. Quis unquam potuit sic evocantem
non sequi?

Quocirca cautissimè age, quisquis es, & ad rationem
reddendam te quotidie para. Nam, ut Cyprianus mo-
net: qualem te invenit Dominus cum vocat, talem te & ju-
dicat. Nescit miles, quando aut quâ irrupendum in
hostem: semper ergo procinctus excubet. Nescit mer-
cator, quando ventus secundior aspiraturus: Navium
igitur semper paratam, & merces in portu habeat.
Nescit viator, quando porta civitatis claudenda, aut
quantum super sit via: non igitur moretur, sed prope-
ret, & nonnunquam currat. Nescit pronuba Virgo,
quando venturus sit sponsus: Oleum igitur semper
præsto sit, & lampas ardeat.

Ecclesiastes fidelissimè monens non sine acerbo risu: Eccl. 6. 11.
Latere ergo juvenis in adolescentiâ tuâ, inquit, & in bono sit vers. 9.
cor tuum in diebus juventutis tuæ, & amula in vis cordis
tui, & in intuitu oculorum tuorum: (hæc omnia per iro-
niam, sed addit) Et scito quod pro omnibus his adducet te
Deus in Judicium.

Sed forsitan hæc monita non magni ducimus, idcirco
Christus ipse toties vociferatur & monet: Operamini ita, cap. 9.
dum dies est; venit nox, quando nemo potest operari. Videte, vers. 4.
vigilate, & orate: nescitis enim quando tempus sit. Sicut homo
qui, peregre profectus reliquit domum suam, & dedit servis suis
potestatem cuiusque operis, & janitori præcepit ut vigilet. Vi-
gilate ergo (nescitis enim quando Dominus domus veniat: Sed,
an mediâ nocte, an galli cantu, an mane) ne cum venerit repen-
te, inveniat vos dormientes. Quod autem vobis dico, omnibus
dico, Vigilate.

CAPUT IV.

Quis mæror, angor, terror, secretum, peculiare In-
dicium soleant præcedere; seu, quid rationem
reddidimus præcipue pertimescat.

Du blandiebatur Dalila suo Samsoni. Demum la-
dentibus apud se insidiis & Samsonem attonso voci-
ferata est: Philistum super te Samson. Et cepit abigere eum,
& à se repellere. Hic heros robustissimus priorem lulum
cogitans, facili negotio evasurum se credidit. Nesciens
quod recepisset ab eo Dominus. Ita captus à Philistæis, & ca-
tenis victus in carcerem contritus est.

Idem nobis plerisque omnibus contingit. Robur no-
strum & vires suspicimus, agrotamus subinde, sed reval-
lescimus, & mortis imperium evadimus. Ita hunc lu-
dum aliquoties ludimus. Demum correpti morbo, aut
aggressu subito cincti, nos pariter ut prius evasuros cre-
dimus. Hic vita, cui fidebamus, & quæ tamdiu nobis
blandiebatur, altum inclamat: Philistum super te Sam-
son. O Samson, ô homo, qui te arbitrabaris tam robu-
stum, en ut circumdant te Philistæi ab inferis; non tu
amplius te ipsum juvare, sed nec alii poterunt; omne
robur à te recessit. Ligaberis & duceris ad Judicem.

Diximus, Reddendam esse rationem Judici. Explica-
vimus,

Moriendi
poena æ-
qualis, &
levis tem-
poris diffi-
rentia.
Mundus
nil nisi
carcer.

Job cap. 14.
vers. 5.
Vix mortis
vixit.

Exod. 6. 2.
vers. 12.

Eccle. 6. 37.
vers. 23. & 34.

Psal. 14.
vers. 14.

Sap. cap. 4.
vers. 7.
& 39.

Sapientior
nequior